

Obsah

Předběžné úvahy

Kulturní a náboženské podmínky pro rozvoj specifického pohledu na svět	13
Unitotalita – klíčový pojem	21
Hlavní cíl: harmonizace protikladů mezi Bohem a světem	24
1. Přechod od vzájemné indifference k ekumenické otevřenosti mezi Západem a Východem	26
2. Ruští myslitelé hledají obecnou představu světa	29
3. Kosmické a antropické zbožštění	31
4. Bulgakovova pneumatologická kosmologie	35
Exkurz: Přítomnost sofiologických pojmů ve středověkém myšlení	37
5. Svoboda v kolektivu a ve společenství	43
6. Pojem budoucnosti v ruském eschatologickém myšlení	45
7. Třetí Řím jako prostředník dvou světů	49
8. Různé způsoby zachycování protikladů	51

Rozbor díla vybraných ruských autorů

1. Vladimír Solovjev (1853–1900)	57
1.1. Úvod	57
1.2. „Kosmologické“ rozpory	62
1.2.1. <i>Filosoficko-vědecký pojem světa</i>	62
1.2.2. <i>Přítomnost zla ve světě</i>	63
1.2.3. <i>Božské paprsky ve skutečnosti světa</i>	66
1.2.4. <i>Integrální poznání</i>	68
1.2.5. <i>Duše světa</i>	73
1.3. Návrhy řešení	74
1.3.1. <i>Tvoření a kosmogeneze v trinitární perspektivě</i>	74

1.3.2. <i>Trinitární základ církevního života</i>	83
1.3.3. <i>Sofiologie</i>	85
1.3.4. <i>Solovjev a Dostojevského pohled na svět</i>	88
1.4. <i>Smysl protikladům dává duální pohled na svět</i>	92
1.4.1. <i>Náboženství jako výraz života</i>	92
1.4.2. <i>Království Boží a Církev</i>	94
1.5. <i>Závěr</i>	96
2. <i>Pavel Alexandrovič Florenskij (1882–1937)</i>	99
2.1. <i>Úvod</i>	99
2.2. <i>Duální povaha světa</i>	103
2.2.1. <i>Protiklady</i>	103
2.2.2. <i>Kritika Kantových kosmologických antinomií</i>	107
2.2.3. <i>Víra a rozum</i>	112
2.3. <i>Co může smiřovat různé protikladné aspekty skutečnosti</i>	116
2.3.1. <i>Přirozené náboženství, magie, mytologie</i>	116
2.3.2. <i>Kult a vztah ke stvoření</i>	122
2.3.3. <i>Kult: kříž, ikony, liturgie</i>	125
2.3.4. <i>Filosofická kosmologie</i>	129
2.3.5. <i>Vědecká kosmologie</i>	135
2.3.6. <i>Sofiologie</i>	139
2.4. <i>Překonání protikladů</i>	141
2.4.1. <i>Kosmická krása</i>	141
2.4.2. <i>Přetvoření těla</i>	143
2.5. <i>Závěr</i>	144
3. <i>Sergej Nikolajevič Bulgakov (1871–1944)</i>	147
3.1. <i>Úvod</i>	147
3.1.1. <i>Centrální místo kosmologického aspektu</i>	149
3.2. <i>Stvoření světa</i>	153
3.3. <i>Poznání protikladů</i>	158
3.3.1. <i>Gnozeologie</i>	161
3.3.2. <i>Hmota a tělesnost</i>	163
3.4. <i>Pokus dosáhnout smíření protikladů</i>	165
3.4.1. <i>Sofiologie</i>	165
3.4.2. <i>Sofiologie v trinitární teologii kosmu</i>	168
3.5. <i>Protikladně-duální pojetí filosofie</i>	172
3.6. <i>Závěr</i>	176

4. Nikolaj Alexandrovič Berďajev (1874–1948)	181
4.1. Úvod	181
4.2. Skrytá kosmologie	183
4.3. Rozpoznání rozporů	185
4.3.1. Osobnost, tvorba, svoboda, symbol: <i>prostředky smiřování protikladů</i>	186
4.3.2. Vztah člověk – příroda. Jeho vyjádření <i>prostřednictvím pokroku</i>	188
4.4. Dotyk s protiklady	192
4.4.1. Teorie vývoje jako pokus o překonání protikladů	192
4.4.2. Úloha „dějinného“ při sjednocování skutečnosti <i>vytvořené člověkem</i>	195
4.5. Výsledky překonávání protikladů	199
4.5.1. Tvůrčí úkon a přetvoření společnosti a kosmu	199
4.5.2. Znovuobnovení vztahu Církev – svět	201
4.5.3. Duch a příroda	204
4.6. Berďajev a sofiologie	206
4.7. Závěr	210

Některé momenty srovnání východní a západní kosmologie

1. Úvod	215
2. Obecný problém: vztah Jedno – mnohé	217
2.1. Analogie bytí	220
2.2. Srovnání s dílem Teilharda de Chardin	222
2.3. Kosmologie Karla Rahnera	224
3. Fenomenologie	229
3.1 Husserlova fenomenologie	229
3.2 Analogie mezi pojetím fenoménu a Sofie	232
3.3 Solovjev a fenomenologie	237
3.4. Poměr ruských filosofů 19. století k fenomenologii	239
4. Závěr	241